

Prima instanță: Judecătoria Bălți (sediul Fălești) (jud. L. Trocin)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. A. Albu, E. Bejenaru, A. Toderaș)

DECIZIE

18 aprilie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Oleg Sternioală
Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Vasile Gaisan,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Furnizarea Energiei Electrice Nord” împotriva lui Vasile Gaisan cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 14 noiembrie 2017 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a t ă:

La 04 noiembrie 2016 Societatea pe Acțiuni „Furnizarea Energiei Electrice Nord” (în continuare SA „FEE-Nord”) a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Vasile Gaisan solicitând încasarea datoriei în sumă de 3614, 88 de lei și a taxei de stat în sumă de 270 de lei.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că între SA „Red-Nord” și Vasile Gaisan a fost încheiat contractul de furnizare a energiei electrice nr. 3/070105 din 18 septembrie 2003.

A precizat că în baza Hotărârii Guvernului nr. 172 din 15 aprilie 2015 și a Hotărârii Adunării Generale a acționarilor SA „Red- Nord” și SA „RED-Nord-Vest” din 15 mai 2015 și în temeiul art. 70 alin. (4), art. 72 Cod civil, SA „RED-Nord” și SA „RED-Nord-Vest” au fost reorganizate prin dezmembrare (separare) cu fondarea SA „Furnizarea Energiei Electrice Nord” (SA „FEE-Nord”), care a preluat activitatea de furnizare a energiei electrice la tarife reglementate în aria de acoperire Nord a Republicii Moldova. Respectiv i-au fost cesionate toate drepturile și obligațiile ce rezultă din contractele de furnizare a energiei electrice cu consumatorii casnici și noncasnici.

Reclamantul a menționat că în conformitate cu prevederile Contractului de furnizare a energiei electrice, pct. 11 lit.(d), consumatorul s-a obligat să achite integral plata pentru energia electrică consumată, în termenul indicat în factură.

Despre felul și termenul achitării energiei electrice, consumatorului i se aduce la cunoștință prin intermediul facturii de plată, în care este indicat că achitățile se vor efectua până la data limită de plată a facturii. Vasile Gaisan a încălcat condițiile contractuale, deoarece nu și-a onorat cu bună-credință obligațiunile contractuale și a încetat să achite plățile pentru energia electrică consumată în termenul stabilit. Astfel, a acumulat o datorie în mărime de 3614,88 de lei.

Ulterior, reclamantul a depus o cerere de concretizare, menținând cerințele inițiale.

În motivarea cererii concretizate s-a invocat că la 30 mai 2016 pe numele pârâtului a fost tipărit avizul de plată nr.2/4588162 în care s-a indicat că în baza contorului demontat nr.3924908, a fost furnizată energia electrică în sumă de 3041,64 de lei, în baza contorului nou instalat nr.43679014 - în sumă de 34,68 de lei și totodată, s-a inclus datoria pentru energia electrică pentru perioada 29 martie 2016-27 aprilie 2016 în sumă de 1192,84 de lei. Avizul de plată nr.2/4588162 a fost prezentat Poștei Moldovei, deoarece avizele de plată sunt repartizate consumatorilor de către oficiile poștale, pentru a fi înmănat pârâtului. La 29 iunie 2016 pe numele pârâtului a fost tipărit avizul de plată nr.2/4621955, în care s-au indicat datele conform contorului nr.43679014 pentru energia electrică furnizată în sumă de 538,56 lei. La fel, s-a inclus datoria din avizul de plată anterior în sumă de 4269,16 lei, deoarece nu a fost achitată. Avizul de plată nr. 43679014 a fost prezentat Poștei Moldovei pentru a fi înmănat pârâtului.

Reclamantul a specificat că pârâtul, la 04 iulie 2016 a achitat suma de 1192,84 de lei, sumă neachitată fiind de 3614,88 lei.

La 26 mai 2016, conform actului de control al echipamentului de măsurare nr. 78485 din 26 mai 2016, la cererea consumatorului Vasile Gaisan a fost verificat în regim de lucru contorul nr.3924908 și a fost stabilit faptul că contorul funcționează normal. La insistența pârâtului, la 26 mai 2016 contorul electric nr.3924908 a fost demontat și prezentat la expertiza metrologică. La 01 iunie 2016, ÎS „Centrul de metrologie aplicată și certificare” a eliberat un raport de verificare metrologică de expertiză nr. 024-2016, iar în concluzie este menționat că contorul EPO- 172C01 nr.0003924908 nu corespunde cerințelor GOST 8.584-2004 și anume la poziția P10.6-la 400 % $\cos \varphi = 0,5$ eroarea contorului depășește eroarea maximă admisibilă. La celelalte poziții eroarea relativă măsurată este admisă. Mai mult ca atât, consumatorul casnic nu poate avea o asemenea sarcină, 400% $\cos \varphi = 0,5$ este foarte mare, aparatul de protecție instalat la pârât este de 32A, conform actului de control nr.78485 și nu asigură consumul unei astfel de sarcini. Pentru sarcina - 400% $\cos \varphi = 0,5$ trebuie să fie instalat un aparat de protecție nu mai mic de 40-50 A. Real sarcina - 400% $\cos \varphi = 0,5$ nu are nici o atribuție la consumul de energie electrică pentru consumatori casnici. Astfel, s-a constatat că contorul a funcționat normal și nu a fost nevoie de efectuat un recalcul.

A precizat că la 20 septembrie 2016 consumatorului i-a fost înaintată reclamația nr.96 din 20 septembrie 2016 prin care a fost informat despre necesitatea achitării pentru consumul de energie electrică, însă a fost restituită cu mențiunea precum că pârâtul a plecat. Chiar dacă pretenția nu a fost recepționată, pârâtul deja cunoștea despre datoria față de SA „FEE-NORD” și situația creată.

Prin hotărârea din 09 iunie 2017 a Judecătorei Bălți (sediul Fălești) s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de SA „FEE-NORD” și s-a încasat de la Vasile Gaisan datoria în sumă de 3614, 88 de lei și cheltuielile de judecată în sumă de 270 de lei, în total suma de 3884,88 de lei.

Prin decizia din 14 noiembrie 2017 a Curții de Apel Bălți s-a respins apelul declarat de Vasile Gaisan, prin intermediul avocatului Valentina Moruz și s-a menținut hotărârea din 09 iunie 2017 a Judecătorei Bălți (sediul Fălești).

La 13 februarie 2018, conform sigiliului oficiului poștal (f.d.140), Vasile Gaisan a declarat recurs împotriva deciziei din 14 noiembrie 2017 a Curții de Apel Bălți, solicitând casarea acesteia și a hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată depusă de SA „FEE-NORD”.

În motivarea recursului s-a invocat că ședința de judecată în procedură de apel, a fost numită pentru data de 14 noiembrie 2017 ora 10:00. În data și ora stabilită pentru desfășurarea ședinței de judecată avocatul Valentina Moruz s-a prezentat la Curtea de Apel Bălți. Conform ordinii și procedurii stabilite a așteptat de a fi invitată în sala de ședințe pentru a participa la examinarea cererii de apel înaintate. De la ora 09:50 până la ora 11:20, grefierul nu a făcut apelul pentru a invita participanții în cauza respectivă în sală. La ora 11:20 din sala de ședințe a ieșit reprezentantul intimatului SA „FEE-Nord” și i-a comunicat precum că cererea de apel a fost examinată deja și a fost respinsă. Astfel, avocatul Valentina Moruz, în situația în care aștepta să fie invitată în sală pentru a participa la ședința de judecată, a intrat ulterior în sala de ședințe și a solicitat explicații referitor la situația creată, însă președintele completului a informat că dosarul deja s-a examinat și nu poate fi modificat nimic. Ulterior, avocatul s-a adresat vicepreședintelui Curții de Apel Bălți cu o cerere prin care a solicitat clarificarea situației și eliberarea unui înscris ce confirmă prezența în incinta Curții de Apel Bălți. În rezultat, s-a constatat că avocatul Valentina Moruz în data de 14 noiembrie 2017 s-a aflat în incinta Curții de Apel Bălți de la ora 10:00 până la ora 11:20 și nu a fost invitată în ședința de judecată.

Opinează că cererea de apel la 14 noiembrie 2017 a fost examinată în lipsa sa și a avocatului său, deoarece avocatul nu a fost invitat în sala de ședințe în situația când aștepta în hol pentru a fi invitat în ședința de judecată. Astfel, i s-a încălcat dreptul de acces la justiție, principiul contradictorialității și a disponibilității în drepturi a participanților în proces. La fel, a fost încălcat dreptul la un proces echitabil, ocrotit de art. 6 CEDO.

Consideră că aprecierea instanței de apel nu este altceva decât o copiere a motivării expuse în hotărârea din 09 iunie 2017, fără a intra în esența cauzei și fără a aprecia just probele prezentate și fără a aplica normele legale aplicabile speței date. Instanța de apel ca și instanța de fond a făcut referire la pct. 3 lit. a) al contractului nr. 3/070105 din 18 septembrie 2003 cu privire la furnizarea energiei electrice, care prevede că furnizorul este obligat să furnizeze energie electrică consumatorului, iar consumatorul, în temeiul pct. 6 lit. a) și b) se obligă să consume energie electrică și să achite integral și în termenul indicat în factură, contravaloarea energiei consumate. În acest sens, instanța de apel nu a cercetat multilateral și sub toate aspectele contractul de furnizare a energiei electrice la care face referire, or, în art.3. lit. h) din contractul vizat se indică în mod expres că furnizorul este obligat să

răspundă operativ la sesizările și petițiile consumatorului. Prin sesizarea adresată furnizorului la 05 mai 2016, s-a solicitat efectuarea verificării corectitudinii funcționării contorului, însă furnizorul i-a demontat contorul defect abia la 26 mai 2016, fapt confirmat prin istoria contului personal. Verificarea metrologică a contorului a fost efectuată abia la 01 iunie 2016, conform raportului de verificare metrologică de expertiză nr. 024-2016 din 01 iunie 2016. La fel, a specificat că în contextul art. 4 lit. c) furnizorul nu este în drept să perceapă plata cauzată de erori în cazul când aceasta a fost depistată după o perioadă mai mare decât perioada de prescripție, conform legislației sau când nu poate demonstra exact momentul comiterii erorii. Avizul de plată pentru luna iunie 2016 nu a fost recepționat. În aviz este indicată data expedierii 01 noiembrie 2016, însă data limită de achitare -12 iulie 2016, ceea ce contravine prevederile art. 3 lit.d) din contractul de furnizare a energiei electrice nr.3/070105 din 18 septembrie 2003, or, furnizorul este obligat să emită lunar consumatorului în baza indicațiilor contorului factura pentru plata energiei electrice consumate și să o prezinte consumatorului cu cel puțin 10 zile calendaristice înaintea expirării termenului limită de plată a facturii indicate în aceasta. Astfel, avizul de plată anexat la cererea de chemare în judecată este un act ce contravine legii și clauzelor contractuale, motiv pentru care nu putea fi considerat probă admisibilă și nu poate fi pus la baza unei hotărâri judecătorești în conformitate cu art. 122 Cod de procedură civilă. Argumentul invocat în decizia contestată precum că ar fi data emiterii duplicatului la aviz, nu poate fi reținut, deoarece un alt aviz în acest sens nu a fost prezentat.

Declară că reclamantul în acțiune indică la expedierea pretenției nr. 96 la data de 09 august 2016, iar pretenția nominalizată este întocmită la 20 septembrie 2016. În opinia sa, reclamantul cu rea-credință a încercat să inducă în eroare instanța de judecată întru probarea pretențiilor invocate, prezentând probe false și eronate, care nu corespund realității. Totodată, instanța de apel concluzionează în mod eronat că expedierea pretenției nu este obligatorie, deoarece în avizul de plată este indicată data limită de achitare, făcând trimitere la art. 617 Cod civil.

Indică recurentul că, instanța de apel a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, deoarece art. 617 Cod civil se referă la punerea în întârziere a debitorului, însă obiect al litigiului este încasarea datoriei și nu a dobânzii de întârziere care urmează a fi calculată din momentul punerii în întârziere. Calea prealabilă invocată în cererea de apel este prevăzută în mod expres la art. 18 din contractul nr.3/070105. Astfel, nerespectarea căii prealabile de soluționare a litigiului pe cale extrajudiciară, constituia temei de scoatere a cererii de pe rol în baza art. 267 lit.a) Cod de procedură civilă, normă ignorată de instanțele ierarhic inferioare.

Opinează că circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, pe care instanțele inferioare le consideră constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice și suficiente, la fel, concluziile instanțelor inferioare, expuse în hotărâri, sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii, iar normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate și aplicate eronat.

În conformitate cu art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 14 noiembrie 2017, iar Vasile Gaisan a declarat recurs la 13 februarie 2018, conform sigiliului oficiului poștal (f.d.140).

Materialele cauzei atestă că decizia contestată a fost expediată participanților la proces la 15 decembrie 2017, conform scrisorii de însoțire (f.d.127), însă reprezentantul lui Vasile Gaisan-avocatul Valentina Moruz a recepționat-o la 19 decembrie 2017, conform avizului de recepție (f.d.128), iar din adresa lui Vasile Gaisan plicul a fost remis cu mențiunea „refuzat” (f.d.130). Astfel, recursul se consideră a fi declarat în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 04 aprilie 2018 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Vasile Gaisan și va casa decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 118 alin. (3) Cod de procedură civilă, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 373 alin. (1), (2) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Prin cererea de chemare în judecată depusă împotriva lui Vasile Gaisan la 04 noiembrie 2016, SA „FEE-Nord” a solicitat încasarea datoriei în sumă de 3614, 88 de lei și a taxei de stat în sumă de 270 de lei (f.d.1).

Prin hotărârea din 09 iunie 2017 a Judecătorei Bălți (sediul Fălești) s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de SA „FEE-NORD” și s-a încasat de la Vasile Gaisan datoria în sumă de 3614, 88 de lei și cheltuielile de judecată în sumă de 270 de lei, în total suma de 3884,88 de lei (f.d.82, 89-91).

În conformitate cu art. 27 alin.(1) Cod de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecătii, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Nefiind de acord cu hotărârea din 09 iunie 2017 a Judecătorei Bălți (sediul Fălești), Vasile Gaisan, prin intermediul avocatului Valentina Moruz, a declarat apel care prin decizia din 14 noiembrie 2017 a Curții de Apel Bălți a fost respins și s-a menținut hotărârea instanței de fond (f.d.113-126).

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel a admis încălcarea normelor de drept procedural la examinarea cauzei în ordine de apel, or, instanța de apel a examinat cauza în lipsa apelantului Vasile Gaisan sau a reprezentantului, avocatul Valentina Moruz.

În contextul dat Colegiul apreciază a fi relevante argumentele recurentului precum că nu a participat la examinarea cauzei în ordine de apel.

Aici Colegiul citează ca fiind pertinente prevederile art. 370 alin. (2) Cod de procedură civilă care statuează că instanța de apel expediază participanților la proces copii de pe cererea de apel și de pe înscrisurile care nu au fost prezentate primei instanțe, citează părțile și alți participanți la proces, propunându-le să depună, cu cel puțin 3 zile înainte de judecarea apelului, noi referințe și înscrisuri la dosar.

La acest capitol, Colegiul menționează că prin încheierea din 26 septembrie 2017 a Curții de Apel Bălți a fost acceptată spre examinare cererea de apel depusă de Vasile Gaisan, prin intermediul avocatului Valentina Moruz, împotriva hotărârii din 09 iunie 2017 a Judecătorei Bălți (sediul Fălești) și a fost stabilită ședința de judecată pentru examinarea apelului pentru data de 14 noiembrie 2017 ora 10:00 (f.d.106).

Materialele cauzei și anume recipisa datată cu 26 septembrie 2017 denotă că avocatul Valentina Moruz, reprezentantul pârâtului Vasile Gaisan, a fost înștiințat contra semnătură despre dată și ora ședinței de judecată din 14 noiembrie 2017 ora 10:00 (f.d.107), când s-a judecat pricina dată în ordine de apel, finalizată cu pronunțarea deciziei contestate.

De asemenea, la materialele cauzei este anexată citația ce confirmă înștiințarea lui Vasile Gaisan despre data și ora ședinței de judecată din 14 noiembrie 2017 ora 10:00 (f.d.108) și confirmarea de recepționare a acesteia (f.d.110).

Concomitent Colegiul relevă că la 14 noiembrie 2017, în cadrul ședinței de judecată, atât apelantul Vasile Gaisan, cât și avocatul Valentina Moruz, nu au fost prezenți la examinarea cauzei în ordine de apel, ceea ce rezultă din textul procesului

verbal al ședinței de judecată din 14 noiembrie 2017 și din decizia din 14 noiembrie 2017 a Curții de Apel Bălți (f.d.112, 121).

În conformitate cu art. 377 alin. (1) Cod de procedură civilă, președintele ședinței de judecată deschide ședința și anunță pricina, numele apelantului, instanța a cărei hotărâre este atacată, constată prezența participanților la proces și reprezentanților, determină identitatea celor prezenți, verifică împuternicirile persoanelor cu funcție de răspundere și ale reprezentanților.

Sub acest aspect Colegiul precizează că la 14 noiembrie 2017 ora 10:00, de fapt, reprezentantul pârâtului (apelantului), avocatul Valentina Moruz a fost prezent în incinta Curții de Apel Bălți, însă nu a fost invitată la ora stabilită în sala de ședință pentru examinarea apelului depus de Vasile Gaisan.

Colegiul reține că această circumstanță este confirmată și prin certificatul eliberat de către Curtea de Apel Bălți, care atestă că avocatul Valentina Moruz s-a aflat în instanță de la ora 10:00 până la ora 11:20 (f.d.138).

În temeiul art. 6§1 al Convenției pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia, în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

Conform art. 20 al Constituției al Republicii Moldova, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

În conformitate cu art. 5 alin. (1), (2) Cod de procedură civilă orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime. Nici unei persoane nu i se va refuza apărarea judiciară din motiv de inexistență a legislației, de imperfecțiune, coliziune sau obscuritate a legislației în vigoare.

De altfel, principiul liberului acces la justiție oferă oricărei persoane dreptul de a accede la instanța judecătorească în vederea apărării drepturilor sale. Conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, simpla sa consacrare legală, chiar și la nivelul suprem, prin constituție, nu este de natură a asigura și o eficacitate reală a acestuia, atât timp cât, în practică, exercitarea sa întâmpină obstacole. Accesul la justiție trebuie să fie asigurat, în consecință, în mod efectiv și eficient.

Pornind de la faptul că apelantul Vasile Gaisan a fost lipsit de posibilitatea de a participa, indiferent, personal sau prin intermediul avocatului, la examinarea apelului declarat împotriva hotărârii din 09 iunie 2017 a Judecătoriei Bălți (sediul

Fălești), Colegiul consideră că, instanța de apel a admis încălcarea principiului contradictorialității garantat de art. 26 Cod de procedură civilă.

Or, contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încât părțile și ceilalți participanți la proces să aibă posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu pricina dată judecății și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței.

Astfel, prin lipsirea lui Vasila Gaisan de posibilitatea de a participa la judecarea cauzei în ordine de apel, în condițiile când însuși a exercitat această cale de atac, i-au fost încălcate drepturile procedurale. Or, în contextul prevederilor art. 56 alin.(1) Cod de procedură civilă, participanții la proces sunt în drept să ia cunoștință de materialele dosarului, să prezinte probe și să participe la cercetarea lor, să dea instanței explicații orale și scrise, să expună argumente și considerente asupra problemelor care apar în dezbaterile judiciare, să înainteze obiecții împotriva demersurilor, argumentelor și considerentelor celorlalți participanți, să-și exercite toate drepturile procedurale acordate de legislația procedurală civilă.

De altfel, la judecarea cauzei în ordine de apel, apelantul, la fel, nu este lipsit de dreptul de a prezenta noi probe dacă au fost în imposibilitatea să o facă la examinarea pricinii în primă instanță rezultând din prevederile art. 372 alin. (1) Cod de procedură civilă.

De asemenea, Colegiul notează că în contextul prevederilor art. 382 Cod de procedură civilă, instanța de apel este obligată să asculte explicațiile participanților la proces prezenți în ședința de judecată și ale reprezentanților acestora. Primul ia cuvânt apelantul și reprezentantul său, după aceea și ceilalți participanți la proces în ordinea stabilită de instanță.

În atare circumstanțe, Colegiul conchide că, în speță, partea apelantă a fost lipsită de dreptul de a se expune pe marginea apelului declarat. Or, însăși absența părții apelante din sala de ședință la ora preconizată pentru judecarea apelului declarat de Vasile Gaisan împotriva hotărârii din 09 iunie 2017 a Judecătoriei Bălți (sediul Fălești), din motivul neinvitării în sala de ședință, a dus la admiterea încălcărilor de procedură la examinarea cauzei în ordine de apel, în defavoarea apelantului.

Colegiul precizează că în sensul art. 6§1 CEDO citat *supra* orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială. Or, din textul dispoziției art. 26 alin. (3) Cod de procedură civilă rezultă că instanța care judecă pricina își păstrează imparțialitatea și obiectivitatea, creează condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale pricinii.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să verifice și circumstanțele cauzei în partea ce țin de argumentele invocate de recurent, probele, obiecțiile acestuia în raport cu pretențiile reclamantului, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil garantat de art. 6§1 CEDO. Procesul echitabil presupune asigurarea, garantarea și respectarea principiilor contradictorialității, egalității armelor în proces.

Din considerentele menționate, pornind de la faptul că eroarea admisă la judecarea cauzei în instanța ierarhic inferioară nu poate fi corectată de instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Vasile Gaisan și a casa decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să verifice cerințele prin prisma argumentelor și probelor atât a părții reclamante, cât și a părții pârâte, rezultând din prevederile art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, în contextul cărora instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege, ca în consecință soluția adoptată să fie certă și coerentă și să reflecte motivele sale prin prisma probelor ca fiind pertinente soluționării pricinii sau după caz preferința unor probe în defavoarea altora. Caracterul peremptoriu al concluziei instanței de judecată, urmează a fi stabilit în coraport cu argumentele părților, circumstanțele pricinii, probele administrate și cercetate și normele de drept material aplicabile raportului litigios.

În conformitate cu prevederile art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Vasile Gaisan.

Se casează decizia din 14 noiembrie 2017 a Curții de Apel Bălți, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Furnizarea Energiei Electrice Nord” împotriva lui Vasile Gaisan cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecători

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic